

Mi várható 2022-ben a magyar agrárgazdaságban?

Összefoglaló az MKT Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakosztályának 2022. évi évnyitó rendezvényéről

VAJDA LÁSZLÓ – ZÖLDRÉTI ATTILA

AZ MKT Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakosztálya a hagyományoknak megfelelően napra, órára pontosan az előző évi rendezvénnyel azonos időpontban és hasonló tartalommal, idén is január 12-én 14 órai kezdettel tartotta meg évnyitó rendezvényét *Mi várható 2022-ben a magyar agráriumban* címmel. Tartalmi bővülést jelentett, hogy a szakértői véleményezést idén megelőzte a tagság részére kiküldött kérdőíves felmérés. A tematika logikája tekintetében pedig további többletet és kiváló felvezetést jelentett *Patay Ágnes*, a KSH projektért felelős osztályvezetőjének előadása az *Agrárcenzus 2020* eredményeiről. Őt követték szakosztályunk szakértőinek előadásai: *Udovecz Gábor* (az AKI volt főigazgatója), *Vajda László* (az FM nemzetközi ügyekért felelős volt főcsoportfőnöke), *Kapronczai István* (az AKI volt főigazgatója) és *Potori Norbert* (az AKI agrárgazdasági igazgatója). Az online megtartott rendezvény iránt az

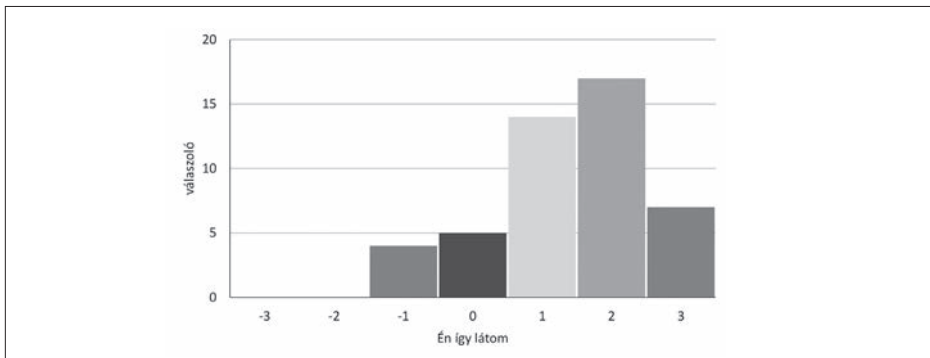
érdeklődést jól tükrözi, hogy a webex rendszer nyújtotta közvetlen interaktivitásával élve 55 fő követte közvetlenül a rendezvényt, az MKT honlapján is elérhető YouTube-kapcsolaton¹ keresztül pedig az indulástól jelen beszámoló készítésének időpontjáig 282 fő tekintette meg az évnyitót.

A rendezvény címével megegyező előzetes online véleménynyilvánítás lehetőségével 47 fő tagtársunk élt. Összességében visszafogott optimizmust tükröző pozitív várakozást jeleztek vissza a beküldött vélemények 2022-re, az 1. ábra szerinti megoszlásban.

Arra a kérdésre, hogy milyen tényezők fognak leginkább hatni az agrárgazdaságban, a válaszadók 78,7%-a az energia, alap- és segédanyagok árának alakulását, 70,2% a termelői költségek és árak alakulását, 68,1% a munkaerő és ezen belül különösen a szezonális munkaerő helyzetének alakulását és 63,8%-a a hazai és uniós támogatáspolitikát

I. ábra

2022. év alakulására jelzett várakozás 47 fő válasza alapján

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=nngVfOpW1ic&t=170s>

és banki finanszírozás alakulását emelte ki. Arra a kérdésre pedig, hogy a gazdálkodók mely képességeinek fejlesztésére kellene leginkább fókuszálni, a válaszadók kiugró többsége a versenyképesség- és hatékonyságnövelés szükségességét emelte ki. Emellett a válaszadók 66%-a szükségesnek tartja a termelői, fogyasztási és értékesítési együttműködési képesség fokozását. Azonos arányban, 59,6%-ban tartják hasznos, fejlesztendőnek a szaktudást és a fiatalok, valamint a vidéken élők hosszú távú megélhetési képességének segítését.

Az évnnyitó rendezvényen elhangzott előadások sok tekintetben összecsengtek az előzetes véleménnyel. A beszámoló terjedelmi korlátai miatt az elhangzott előadásokról és hozzászólásokról nem tudunk átfogó képet adni, így javasoljuk, hogy tekintsek meg az MKT honlapján elérhető felvételt, amelyben áttekinthető a szakmai nap teljes anyaga. Ezekből csak néhány üzenetértékű megállapítást szeretnénk most kiemelni, nem követve az előadások sorrendjét. Az Agrárcenzus 2020 felmérés eredménye szerint 2020-ban hazánkban összesen 241 ezer gazdaság működött, ebből 117 ezer foglalkozott állattartással. A magyar gazdaságok száma folyamatosan csökkent, 2010 és 2020 között összesen 31 százalékos fogyást mért esetükben a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). A legjelentősebben, összesen 53%-

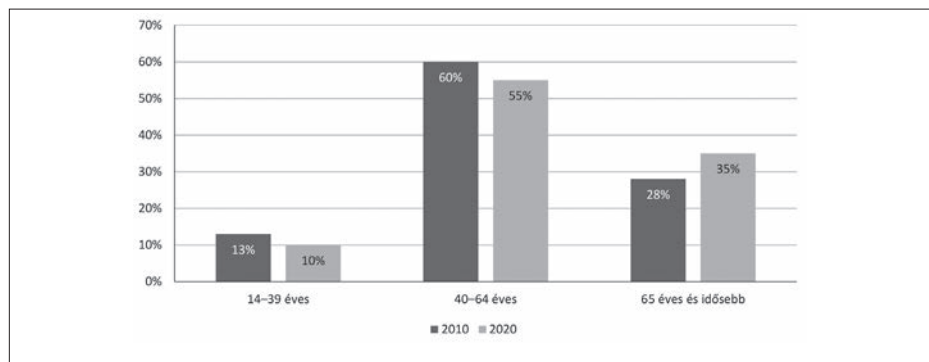
kal az állattartással foglalkozó gazdaságok száma esett az elmúlt évtizedben. Ezen a kategórián belül a csökkenés az abrakfogyasztó állatok (sertés, csirke/tyúk) szakosodott tartásával foglalkozó gazdaságok esetében volt a legnagyobb. Ebben az esetben a gazdaságszám-csökkenés főképp onnan eredeztethető, hogy elsősorban a legapróbb, gyakran csak néhány állatot tartó gazdaságok száma csökkent. Nem minden gazdaságtípusra igaz a csökkenő tendencia. A szakosodott szántóföldi növénytermesztéssel és a szakosodott kertészettel foglalkozó gazdaságokból ugyanis 28, illetve 19%-kal több lett a vizsgált időszakban.

A szakosztály tagjainak a fiatalok képességeinek fejlesztését szorgalmazó véleményét alátámasztják és indokolják a statisztikai adatok. A magyar gazdaságsadalom folyamatosan örepszik. Az aktív korúak aránya folyamatosan csökken, míg a 65 év feletiek aránya nőtt 2010 és 2020 között. A negyven év alatti gazdák aránya is csökkent, nemcsak a középső korosztály aránya, így a gazdák utánpótlása kihívást jelent a jövőben.

A további előadások tagjaink előzetes véleményével egyező, azokat alátámasztó és árnyaló információkat is nyújtottak, illetve kiegészítő szempontokra is rámutattak. Az alátámasztó és értelmező információk körébe tartozott az árak nemzetközi alaku-

2. ábra

A gazdaságok irányítói életkorának alakulása az agrárgazdaságban

lásának elemzése, amelyet a résztvevők a FAO „élelmiszer”-indexének 2004. júniusi – 2021. decemberi periódusra vonatkozó adatai alapján ismerhettek meg. A rövid távú, az ágazatot jelentősen befolyásoló hatások körében kiemelésre került a Covid-járvány közvetlen és az elhárításához kapcsolódó intézkedések, beavatkozások közvetett hatásai, a geopolitikai helyzet alakulásának hatásai és kiemelt súllyal a kínai sertéságazatban zajló folyamatok hatásai. Hosszú távon érvényesülő hatásként számolni kell az integrált termelési rendszerek, a kalória helyett a tápanyagtermelési megközelítés és az adatalapú transzparencia követelményének erősödésével is.

A Közös Agrárpolitika (KAP) reformja hosszú folyamatot ölel fel, amelynek még nincs vége. Ebben a folyamatban hazánk és az EU együttműködése szempontjából nagyon lényeges, hogy Magyarország minél hamarabb sikeresen megállapodjon az Európai Bizottsággal a KAP végrehajtásáról. Hazánk több európai országot megelőzve nyújtotta be a futó folyamat részeként a stratégiai tervét az Európai Bizottságnak. Gyors elfogadása rendkívül fontos volna annak érdekében, hogy idén ősszel már tisztában legyenek a gazdálkodók, hogy mi várható a jövő évben. Az uniós források mellett a megnövelt hazai források is az abszorpciós képesség kiemelt fontosságát jelzik. A fejlesztések során ügyelni kell arra, hogy annak eredményeként az ágazat kibocsátásában növekedjen a hozzáadott érték. Ez a célkitűzés a magyar stratégiai tervben is szerepel, amely óhajtott közös céljainkkal

egybeesik, de a magasabb hozzáadott értékű termékeknek piacot is kell biztosítani, ehhez pedig támogatni kell az értékesítési és a marketingtevékenységet is.

A saját jól felfogott érdekeink védelmében a világ és benne a környezet, valamint az agrobiznisz alakításában a kiegyensúlyozottságot és az ezt biztosító szemléletmódot kell érvényesíteni. Ebben a lokális szemlélet is fontos a globális mellett. Tervezésünk során a saját lehetőségeinket kell figyelembe venni és a saját lokális kihívásainkra kell választ adni. Erre jó példa, hogy nálunk – ellentétben más országokkal – nem jelent problémát az erdőállomány csökkentése, viszont a meglévő állomány szeméttel való szennyezettsége igen, így nekünk ez utóbbira kell fokozott figyelmet fordítanunk! A szemléletmódhoz kapcsolódó arányossággal függ össze, hogy fontos törődni a környezetvédelemmel, de nem szabad az arányosságot és a lokális adottságokat meghaladóan túlhajtani a kiegyensúlyozatlan zöldprogramokat, mert annak súlyos negatív hatásai lehetnek már rövid távon magára a környezetre is. Az átgondolatlan kampányok helyett a helyi környezettel együttélés és gazdálkodás feltételeit kell hosszú távon biztosítani. Ehhez mindannyiunk, de különösen a fiatalok életfelfogásában és szemléletmódjában kell a virtuális világ helyett a valós realitások világát és szerepét erősíteni.

Az MKT Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakosztálya idén is folytatja szakmai munkáját, amelyhez örömmel várja minden érdeklődő csatlakozását!